

Knjiga proroka Danijela – broj četrdeset tri

Otkrivanje simbolike gnusobe pustoši u biblijskom proroštvu

Jeff Pippenger

2024-01-07

Pavlovo poistovjećivanje poganskoga Rima kao sile koja je sprječavala papinstvo da dođe na vlast godine 538. postalo je svjedočanstvo po kojemu je William Miller prepoznao da „svagdašnja“, u Danielovoj knjizi, predstavlja poganstvo. Okvir Williama Millera temeljio se na dvjema pustošućim silama: poganstvu, a zatim papinstvu. Millerovo najvažnije otkriće u prilog tom okviru bilo je Pavlovo svjedočanstvo u 2. Solunjanima, drugom poglavlju, gdje Pavao utvrđuje da će zapreka papinstvu, koju je stvarao poganski Rim, biti uklonjena, kako bi „čovjek grijeha“ bio postavljen u hram Božji, pokazujući sebe da je Bog.

U knjizi proroka Daniela simbol „svagdašnje“ službe, koji predstavlja poganstvo, uvijek je praćen simbolom papinstva, bilo da je ono prikazano kao prijestup pustoši ili kao gnusoba pustoši. Ipak, u Kristovu upozorenju kršćanima glede opsade i razorenja Jeruzalema, koje se zbilo tijekom tri i pol godine od 66. do 70. godine po Kr., Krist je „gnusobu pustoši, o kojoj govori prorok Daniel“ naveo kao znak kršćanima koji su bili u Jeruzalemu da odmah pobjegnu. Povijest utvrđuje da taj znak nije bio simbol papinskoga Rima, nego poganskoga Rima. Znak su vjerni trebali prepoznati ako su htjeli izbjeći opsadu i razorenje. Je li „gnusoba pustoši, o kojoj govori prorok Daniel“, simbol poganskoga Rima ili papinskoga Rima?

Kada dakle ugledate gnusobu pustoši, o kojoj govori prorok Daniel, gdje stoji na svetome mjestu, (tko čita, neka razumije:) tada neka oni koji budu u Judeji bježe u gore; tko bude na krovu, neka ne silazi da uzme što iz svoje kuće; niti tko bude u polju neka se vraća natrag da uzme svoju odjeću. A jao trudnicama i dojiljama u one dane! Nego molite da vaš bijeg ne bude zimi ni u subotu, jer će tada nastati velika nevolja kakve nije bilo od početka svijeta do sada, niti će je ikada biti. I kad se oni dani ne bi skratili, nijedno tijelo ne bi se spasilo; ali poradi izabranih oni će se dani skratiti. Matej 24:15–22.

Sestra White objašnjava kako se ovo upozorenje ispunilo u povijesti razorenja Jeruzalema od 66. do 70. godine po. Kr., te utvrđuje da je zastava, odnosno stijeg rimske vojske, bio znak kršćanima koji su još bili u Jeruzalemu da pobjegnu. Dakle, je li „grozota pustoši, o kojoj govori prorok Daniel“, bila poganski Rim, ili papinski Rim, kako je Miller utemeljio svoj okvir?

William Miller bio je naveden da razumije obje manifestacije Rima (pogansku, a potom papinsku), ali je zbog povijesti u kojoj je živio bio prisiljen oba kraljevstva promatrati kao jedno kraljevstvo. I naravno, ona jesu jedno kraljevstvo, ali također predstavljaju dva uzastopna kraljevstva. Primoran proročkom poviješću 1798. godine, Miller je morao Rimu pristupiti ponajprije kao jednom kraljevstvu. Godine 1798. Miller je vjerovao da je Kristov drugi dolazak približno dvadeset i pet godina u budućnosti. Vrlo je dobro znao da je papinski Rim 1798. godine zadobio smrtonosnu ranu. Za Millera nije bilo drugih zemaljskih kraljevstava koja bi slijedila papinski Rim, jer se Krist upravo spremao vratiti.

U povijesti u kojoj se Miller nalazio, razumio je da kip iz drugog poglavlja Daniela predstavlja četiri zemaljska kraljevstva, jer je to ono o čemu je Daniel svjedočio.

I četvrto će kraljevstvo biti jako kao željezo; jer kao što željezo sve razbija i savladava, tako će i ono, kao željezo koje sve to satire, sve razbiti i zdrobiti. A što si vidio stopala i prste, dijelom od lončarske gline, a dijelom od željeza, kraljevstvo će biti razdijeljeno; ali će u njemu biti nešto od snage željeza, jer si vidio željezo pomiješano s kaljavom glinom. Daniel 2:40, 41.

Miller je razumio da su postojala samo četiri kraljevstva te da je četvrto i posljednje kraljevstvo bio Rim, za koji je iz povijesti znao da je to bio poganski Rim, a potom papinski Rim. Četvrto je kraljevstvo za Millera, u skladu s Danielovom riječju, bilo „razdijeljeno“, ali za Millera je ta podjela predstavljala samo razliku između doslovnih i duhovnih aspekata rimskoga kraljevstva. Bio je u pravu, ali je njegovo razumijevanje bilo ograničeno.

Miller nije uvidio da se podjela na poganski i papinski Rim temeljila na podjeli koju je Pavao bio podignut prepoznati. Pavao je (zajedno s Ivanom Krstiteljem) prepoznao da je u vremenskom razdoblju križa doslovno trebalo prijeći u duhovno. Bez toga razumijevanja Miller je bio prisiljen prihvatiti da je Rim u biti jedno kraljevstvo koje je imalo dvije faze. I, naravno, bio je u pravu (ali ograničeno). Nije mogao uvidjeti da je duhovni Rim bio prikazan doslovnim Babilonom, jer je duhovni Rim (papinstvo) također duhovni Babilon.

Doslovni Babilon, kao prvo od četiri kraljevstva u Danielu dva, predoznačivao bi četvrto kraljevstvo, jer prvo uvijek predoznačuje posljednje. Poganski Rim bio je predoznačen Babilonom, ali su i poganski Rim i Babilon predoznačivali duhovni Rim (papinstvo). Papinstvo je stoga bilo peto kraljevstvo i bilo je predstavljeno Babilonom. To je temeljni razlog zašto sestra White uspoređuje sužanjstvo doslovnoga Izraela u Babilonu tijekom sedamdeset godina sa sužanjstvom duhovnoga Izraela u duhovnom Babilonu tijekom tisuću dvjesto i šezdeset godina.

„Božja crkva na zemlji doista je bila u sužanjstvu tijekom toga dugog razdoblja neprekidnoga progonstva, kao što su i sinovi Izraelovi bili držani u sužanjstvu u Babilonu za vrijeme izgnanstva.“ Proroci i kraljevi, 714.

Stoga Miller nije imao nikakvih poteškoća u međusobnom zamjenjivanju proročkih ispunjenja koja su određenije označavala poganski Rim s papinskim Rimom. Primjere toga navest ćemo kako budemo nastavili, no ako razumijemo da je Miller poganski i papinski Rim promatrao kao jedno kraljevstvo, možemo razumjeti zašto Miller nije imao nikakvih poteškoća s time da Isusovo upućivanje na „gnusobu pustoši, o kojoj govori prorok Daniel“ shvati kao ispunjenje koje se odnosi na poganski Rim, a da pritom izraz „gnusoba pustoši“ u knjizi proroka Daniela i dalje razumije kao simbol papinskog Rima. Miller nije mogao razabrati tri sile koje pustoše, i zbog toga je njegov proročki okvir bio ograničen, premda točan.

No kako trebamo razumjeti nepodudarnost povijesnog ispunjenja 66. godine po Kr., kada je poganski Rim postavio svoje stijegove u svete prostore hrama u ispunjenju Kristova proročanstva? Je li „gрозota pustoši, o kojoj govori prorok Daniel“, simbol poganskoga ili papinskoga Rima? Odgovor na tu dvojbu prilično je jednostavan kada prepoznate tri sile koje pustoše, umjesto dvije.

Trebamo započeti komentarom sestre White o ispunjenju Kristova proročanstva o razorenju Jeruzalema.

„U židovskom razapinjanju Krista bilo je sadržano razorenje Jeruzalema. Krv prolivena na Kalvariji bila je teret koji ih je potonuo u propast za ovaj svijet i za svijet koji dolazi. Tako će biti i u velikom završnom danu, kada sud padne na odbacitelje Božje milosti. Krist, njihova stijena spoticanja, tada će im se pokazati kao osvetnička gora. Slava Njegova lica, koja je pravednima život, bezbožnima će biti oganj koji proždire. Zbog odbačene ljubavi, prezrene milosti, grešnik će biti uništen.“

„Mnogim slikovitim prikazima i ponovljenim upozorenjima Isus je pokazao kakav će biti ishod za Židove zbog odbacivanja Sina Božjega. Ovim se riječima obraćao svima u svakome naraštaju koji ga odbijaju primiti kao svoga Otkupitelja. Svako upozorenje vrijedi za njih. Oskvrnuti hram, neposlušni sin, lažni vinogradari, prezrivi graditelji imaju svoju usporedbu u iskustvu svakoga grešnika. Ne pokaje li se, sudbina koju su oni predložili bit će njegova.“ Čežnja vjekova, 600.

Kad je Pavao označio prijelaz s doslovnoga na duhovno, naznačio je da se on dogodio u vremenskom razdoblju križa, te valja zapaziti da je razorenje Jeruzalema izravno povezano s križem. Razorenje doslovnoga Jeruzalema, koje je prvi put izvršio doslovni Babilon, posljednji je put izvršio doslovni Rim, jer Isus uvijek predstavlja svršetak početkom. Pogaženje Svetišta i vojske, koje je započelo s poganskom silom Babilona, završilo je s poganskom silom Rima.

Duhovno gaženje duhovnog Jeruzalema izvršio je papski Rim, a oba ta razdoblja gaženja (doslovno i duhovno) predstavljaju predsluku gaženja Božjega naroda od strane treće sile pustošenja, koja se, u smislu Rima, naziva suvremeni Rim.

Postoje tri pustošne sile od kojih svaka progona Božji narod. Zmaj poganstva, zatim zvijer iz mora katolicizma, nakon koje slijedi zvijer iz zemlje Sjedinjenih Država (lažni prorok). Poganstvo je bilo predstavljeno raznim poganskim silama koje su gazile doslovni Izrael. Papinstvo je potom gazilo duhovni Izrael tisuću dvjesto šezdeset godina, od 538. do 1798. Trostruki savez zmaja, zvijeri i lažnog proroka jest suvremeni Rim, i on također gazi Božji narod tijekom „sata“ krize nedjeljnog zakona. Tri pustošne sile zmaja, zvijeri i lažnog proroka također su predstavljene kao poganski Rim, papinski Rim i suvremeni Rim.

U smislu sedamnaestog poglavlja Otkrivenja, poganstvo su prva četiri kralja, peti kralj jest papinstvo, a šesti, sedmi i osmi kralj trostruki su savez suvremenog Rima.

I ima sedam kraljeva: pet ih je palo, jedan jest, a drugi još nije došao; i kad dođe, treba ostati kratko vrijeme. A zvijer koja bijaše, i nije, i sama je osmi, i od sedmorice je, i odlazi u propast. Otkrivenje 17,10.11.

U smislu drugoga poglavlja Daniela, poganstvo obuhvaća sva četiri kraljevstva, od doslovnoga Babilona do doslovnoga Rima. Duhovni Babilon jest papinstvo (glava od zlata), a trostruki savez zmaja, zvijeri i lažnoga proroka (moderni Rim) predstavljen je trostrukim savezom duhovne Medo-Perzije, duhovne Grčke i duhovnoga Rima (čija je smrtna rana izliječena).

Kada je Isus govorio o „gnusobi pustoši, o kojoj je govorio prorok Daniel“, ukazivao je na određeni „znak“ koji kršćani moraju prepoznati u svakom od tri Rima. Poganski Rim, papinski Rim i suvremeni Rim svi progone Božji narod. Taj je progon proročki prikazan kao gaženje Svetišta i vojske. Isus je dao upozorenje na približavanje toga progona za svako od ta tri razdoblja progonstva. Kada je „znak“ rimske vlasti bio postavljen u Svetištu, došlo je vrijeme da se pobjegne iz Jeruzalema. Isus nije upotrijebio Danielov izraz „gnusoba pustoši“ kao simbol zemaljske sile, nego kao simbol znaka koji su kršćani trebali prepoznati.

„Isus je učenicima koji su ga slušali objavio sudove koji su se trebali oboriti na otpali Izrael, a osobito odmazdnu osvetu koja će ih stići zbog njihova odbacivanja i razapinjanja Mesije. Nepogrešivi znakovi prethodit će tom strašnom vrhuncu. Užasavani čas doći će iznenada i brzo. A Spasitelj je upozorio svoje sljedbenike: ‘Kad dakle vidite grozotu pustoši, o kojoj govori prorok Daniel, gdje stoji na svetome mjestu — tko čita, neka razumije — tada oni koji budu u Judeji neka bježe u gore.’ Matej 24:15, 16; Luka 21:20, 21. Kad se idolopoklonički rimski barjaci podignu na svetome tlu, koje se protezalo nekoliko stadija izvan gradskih zidina, tada su Kristovi sljedbenici trebali naći sigurnost u bijegu. Kad se opazi znak upozorenja, oni koji žele izbjeći moraju bez odgode postupiti. Po svojoj zemlji judejskoj, kao i u samom Jeruzalemu, znak za bijeg mora se odmah poslušati. Onaj tko se zatekne na krovu ne smije sići u svoju kuću, čak ni da spasi svoje najvrjednije blago. Oni koji budu radili u poljima ili vinogradima ne smiju uzimati vremena da se vrate po gornju haljinu odloženu dok su radili na dnevnoj žezi. Ne smiju oklijevati ni trenutka, da ne bi bili zahvaćeni općim uništenjem.” Velika borba, 25.

U tom odlomku sestra White prepoznaje „grozotu pustoši“ kao „nepogrešiv znak“, koji je bio predložen „idolopokloničkim rimskim stijegovima“, što su ih oni postavili „na svetome tlu“ Svetišta. Isus nije upotrijebio „grozotu pustoši“ da bi njome predstavljao bilo koju silu poganskoga ili papinskoga Rima, nego kao „znak“. Kada je „znak“ bio postavljen na svetome tlu Hrama, kršćani su trebali pobjeći iz Jeruzalema „da ne bi bili zahvaćeni općim razorenjem“. Sestra White ide dalje kasnije u istom odlomku i utvrđuje da je Kristovo proročanstvo, koje je označilo razorenje, imalo više od jednog ispunjenja.

„Spasiteljevo proročanstvo o pohodu sudova na Jeruzalem treba imati još jedno ispunjenje, od kojega je ono strašno opustošenje bilo tek blijeda sjena. U sudbini izabranoga grada možemo promatrati osudu svijeta koji je odbacio Božje milosrđe i pogazio Njegov zakon. Mračni su zapisi o ljudskoj bijedi kojima je zemlja svjedočila tijekom svojih dugih stoljeća zločina. Srce se razbolijeva, a um klone pri njihovu promatranju. Strašne su bile posljedice odbacivanja autoriteta Neba. Ali u objavama budućnosti prikazan je još mračniji prizor. Zapisi prošlosti — duga povorka meteža, sukoba i revolucija, „boj ratnikov ... s metežnom bukom i haljine u krvi valjane“ (Izaija 9,5) — što su oni u usporedbi s užasima onoga dana kada će obuzdavajući Božji Duh biti potpuno povučen od bezbožnika, da više ne zadržava izbijanje ljudskih strasti i sotonskoga gnjeva! Tada će svijet, kao nikada prije, promatrati posljedice Sotonine vladavine.“

„Ali u onaj dan, kao i u vrijeme razorenja Jeruzalema, Božji će narod biti izbavljen, svaki koji se nađe zapisan među živima. Izaija 4,3. Krist je objavio da će doći drugi put da svoje vjerne okupi k sebi: ‘Tada će proplakati sva plemena zemaljska i ugledat će Sina Čovječjega gdje

dolazi na oblacima nebeskim sa silom i velikom slavom. I poslat će anđele svoje uz silan zvuk trube, i sabrat će njegove izabranike od četiri vjetra, s jednoga kraja nebesa do drugoga.’ Matej 24,30.31. Tada će oni koji se ne pokoravaju evanđelju biti uništeni dahom njegovih usta i zatrti sjajem njegova dolaska. 2 Solunjanima 2,8. Kao i Izrael nekoć, bezbožnici sami sebe uništavaju; padaju zbog svoje bezakonitosti. Životom u grijehu doveli su se u takav nesklad s Bogom, njihova je narav tolikim zlom postala tako izopačena, da im je očitovanje njegove slave oganj koji proždire.“

„Neka se ljudi čuvaju da ne zanemare pouku prenesenu u Kristovim riječima. Kao što je svoje učenike upozorio na razorenje Jeruzalema, dajući im znak približavanja propasti da bi mogli izbjeći; tako je upozorio i svijet na dan konačnog uništenja te im dao znakove njegova približavanja, da svi koji hoće mogu pobjeći od gnjeva koji dolazi. Isus objavljuje: ‘I bit će znakova na suncu, i na mjesecu, i na zvijezdama; a na zemlji tjeskoba narodâ.’ Luka 21:25; Matej 24:29; Marko 13:24–26; Otkrivenje 6:12–17. Oni koji promatraju ove vjesnike Njegova dolaska trebaju ‘znati da je blizu, pred vratima.’ Matej 24:33. ‘Bdijte dakle’, riječi su Njegove opomene. Marko 13:35. Oni koji poslušaju upozorenje neće biti ostavljeni u tami da ih onaj dan zatekne nespremne. Ali onima koji neće bdjeti, ‘dan Gospodnji dolazi kao tat u noći.’ 1 Solunjanima 5:2–5.” Velika borba, 36, 37.

Kad je sestra White napisala ove riječi, tek je trebalo uslijediti buduće ispunjenje razorenja Jeruzalema. Kazneni sud koji se izvršava nad suvremenim Rimom (zmajem, zvijeri i lažnim prorokom) na svršetku svijeta predstavlja konačan pad duhovnog Babilona, ali duhovni Babilon (papinstvo) već je jednom pao 1798. godine. Razorenje Jeruzalema predstavlja Božji kazneni sud nad otpalu Crkvom.

Razorenje Jeruzalema tijekom tri i pol godine, od 66. po Kr. do 70. po Kr., predstavlja razorno djelovanje Božjeg odmazdnog suda na svršetku svijeta, koje će se izvršiti nad suvremenim Rimom (zmajem, Zvijeri i lažnim prorokom). Opsada i razorenje Jeruzalema, što ih je izvršilo poganstvo od 66. po Kr. do 70. po Kr., trajali su točno tri i pol godine.

Opsada i razaranje duhovnog Jeruzalema, koje je izvršio papizam, trajalo je tri i pol proročke godine, od 538. do 1798. Te dvije ilustracije predočuju opsadu i razaranje Jeruzalema u „času” krize nedjeljnog zakona koju izaziva suvremeni Rim. Posljednje od triju razaranja Jeruzalema biva obrnuto, kako je prikazano u knjizi Daniela.

Knjiga proroka Daniela započinje time što Babilon osvaja i razara Jeruzalem, a završava uništenjem Babilona i pobjedom Jeruzalema. U svakoj od te tri bitke bio je dan znak kršćanima koji ih je upozoravao da pobjegnu od nadolazećega rata. Godine 66. po. Kr. to je bilo kada su vojske poganskoga Rima postavile svoje znakove (svoje ratne zastave) na svetome tlu Svetišta. Godine 538. to je bilo kada se otkrio „čovjek grijeha“, sjedeći u hramu Božjemu (kršćanskoj crkvi), pokazujući sebe da je Bog, kada je te godine na Koncilu u Orléansu donio zakon o nedjelji. Nametanje svetkovanja nedjelje ono je što papinstvo označuje kao dokaz svoje vlasti nad kršćanskim svijetom, jer oni tvrde (ispravno) da u Božjoj Riječi nema potpore za svetkovanje nedjelje, te da je činjenica što su oni uveli nedjelju kao dan bogoslužja u kršćanstvu dokaz da je autoritet njihovih poganskih predaja i običaja iznad Biblije.

Godine 538. kršćani su se trebali odvojiti od Rimske crkve, ne samo zato što ona nije bila istinski kršćanska crkva, nego i zato što je znak papinske vlasti bio postavljen na svetom tlu Božje crkve. Sestra White prepoznaje proces odvajanja u toj povijesti koji je označio početak razdoblja kada je Božja crkva pobjegla u pustinju na tisuću dvjesto i šezdeset godina.

„Ali nema zajedništva između Kneza svjetlosti i kneza tame, niti može biti zajedništva između njihovih sljedbenika. Kad su kršćani pristali ujediniti se s onima koji su bili tek napola obraćeni iz poganstva, stupili su na put koji ih je vodio sve dalje i dalje od istine. Sotona je likovao što je uspio prevariti tako velik broj Kristovih sljedbenika. Tada je još potpunije usmjerio svoju moć na njih i nadahnuo ih da progone one koji su ostali vjerni Bogu. Nitko nije tako dobro razumio kako se suprotstaviti pravoj kršćanskoj vjeri kao oni koji su nekoć bili njezini branitelji; a ti otpadnički kršćani, sjedinivši se sa svojim polupoganskim drugovima, usmjerili su svoj rat protiv najbitnijih obilježja Kristova nauka.

„Bila je potrebna očajnička borba da bi oni koji su htjeli ostati vjerni čvrsto stajali protiv prijevara i gnusoba koje su bile zaodjenute u svećeničko ruho i uvedene u Crkvu. Biblija nije bila prihvaćena kao mjerilo vjere. Nauka o vjerskoj slobodi nazivana je krivovjerenjem, a njezini su zagovornici bili omraženi i proskribirani.

„Nakon dugoga i žestokoga sukoba, vjerni malobrojni odlučili su raskinuti svako zajedništvo s otpalom crkvom ako se ona i dalje bude odbijala osloboditi laži i idolopoklonstva. Uvidjeli su da je odvajanje prijeka nužnost ako žele biti poslušni Božjoj riječi. Nisu se usuđivali trpjeti zablude pogubne za vlastite duše niti pružiti primjer koji bi ugrozio vjeru njihove djece i djece njihove djece. Da bi osigurali mir i jedinstvo, bili su spremni na svaki ustupak koji je u skladu s vjernošću Bogu; ali osjećali su da bi čak i mir bio preskupo plaćen žrtvovanjem načela. Ako se jedinstvo može postići samo kompromisom istine i pravednosti, neka onda bude razdvajanja, pa i rata.” Velika borba, 45.

Nastavit ćemo ove misli u sljedećem članku.

„Vječnost se proteže pred nama. Zastor se upravo sprema podići. Mi koji zauzimamo ovaj svećani, odgovorni položaj, što činimo, o čemu razmišljamo, da se držimo svoje sebične ljubavi prema lagodnosti, dok duše oko nas propadaju? Jesu li naša srca postala posve bešćutna? Zar ne možemo osjetiti ili razumjeti da imamo posao koji trebamo obaviti za spasenje drugih? Braćo, pripadate li onoj skupini koja imajući oči ne vidi i imajući uši ne čuje? Je li uzalud što vam je Bog dao spoznaju svoje volje? Je li uzalud što vam je slao opomenu za opomenom? Vjerujete li objavama vječne istine o onome što će uskoro doći na zemlju, vjerujete li da Božji sudovi vise nad narodom, a možete li i dalje sjediti u lagodnosti, lijeni, nemarni, skloni užicima?“

„Sada nije vrijeme da Božji narod usmjerava svoje osjećaje ili skuplja svoje blago u svijetu. Vrijeme nije daleko kada ćemo, poput ranih učenika, biti prisiljeni potražiti utočište na pustim i osamljenim mjestima. Kao što je opsada Jeruzalema od strane rimskih vojski bila znak za bijeg judejskim kršćanima, tako će i preuzimanje vlasti od strane našega naroda u dekretu kojim se nameće papinska subota biti upozorenje nama. Tada će biti vrijeme da napustimo velike gradove, pripremajući se da napustimo i manje te pođemo u povučene domove na

skrovitim mjestima među planinama. A sada, umjesto da ovdje tražimo skupe stanove, trebali bismo se pripremati za preseljenje u bolju zemlju, to jest nebesku. Umjesto da trošimo svoja sredstva na ugađanje sebi, trebali bismo učiti štedjeti. Svaki dar koji je Bog povjerio treba biti upotrijebljen na Njegovu slavu u objavljivanju upozorenja svijetu. Bog ima djelo za svoje suradnike u gradovima. Naše misije moraju se održavati; nove misije moraju se otvarati. Za uspješno napredovanje ovoga djela bit će potrebni nimalo mali izdaci. Potrebni su domovi bogoslužja, gdje se narod može pozvati da čuje istine za ovo vrijeme. Upravo za tu svrhu Bog je povjerio kapital svojim upraviteljima. Ne dopustite da vaša imovina bude vezana uz svjetovne pothvate, tako da ovo djelo bude ometano. Svoja sredstva stavite ondje gdje njima možete raspolagati na korist Božjega djela. Pošaljite svoje blago pred sobom na nebo.“
Testimonies, volume 5, 464.